

Miljø- og Fødevareministeriet
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Den 28. maj 2020
Sagsnummer: 2020-646

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering samlenotat om uformelt videomøde for EU's landbrugsministre den 8. juni 2020.

Med venlig hilsen

Jesper Wulff Pedersen

SAMLENOTAT
om uformelt videomøde for EU's landbrugsministre
den 8. juni 2020

---

1. Den europæiske grønne pagt - jord-til-bord strategien og biodiversitetsstrategien -
landbrugsaspekterne
- *Præsentation og udveksling af synspunkter*
KOM (2019) 640, KOM (2020) 381 og KOM (2020) 380

side 2

NOTAT
om uformelt videomøde for EU's landbrugsministre
den 8. juni 2020

Den europæiske grønne pagt - jord-til-bord strategien og biodiversitetsstrategien - landbrugsaspekterne
KOM (2019) 640, KOM (2020) 381 og KOM (2020) 380

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen fremlagte i december 2019 en meddelelse om en europæisk grøn pagt der udgør den overordnede plan for Kommissions ambitioner på det grønne område. Det blev den 20. maj 2020 efterfulgt af to strategier om henholdsvis bæredygtige fødevarer og biodiversitet. Meddelelserne indeholder en lang række overordnede oplæg inden for eksempelvis klima, natur, økologi, pesticider, dyrevelfærd, sunde fødevarer og antibiotikaresistens. Strategierne indeholder en oversigt over kommende initiativer på områderne og skitserer unionens ambitioner på områderne frem til 2030. Sagen er på dagsordenen for det uformelle videomøde for EU's landbrugsministre den 8. juni 2020 med henblik på præsentation fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen har den 11. december 2019 fremlagt en meddelelse KOM (2019)640 om en europæisk grøn pagt. Efterfølgende har Kommissionen den 20. maj 2020 fremlagt en meddelelse KOM (2020) 381 om en jord-til-bord strategi for et fair, sundt og miljøvenligt fødevarer system samt en meddelelse KOM (2020) 380 om en biodiversitetsstrategi.

Sagen er på dagsordenen for det uformelle videomøde for EU's landbrugsministre den 8. juni 2020 med henblik på præsentation af Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Den grønne pagt som Kommissionen fremlagde i december 2019 udgør køreplanen for Kommissions ambitioner inden for klima, miljø og natur og beskriver de konkrete initiativer og regulering, der skal leveres. Pagten er en ny vækststrategi, der sigter mod at omstille EU til et retfærdigt og velstående samfund med en moderne, ressourceeffektiv og konkurrencedygtig økonomi, hvor der i 2050 ikke er nettoemissioner af drivhusgasser, og hvor den økonomiske vækst er afkoblet fra ressourceanvendelsen. Den har ligeledes til formål at beskytte, bevare og øge EU's naturkapital og beskytte borgernes sundhed og trivsel mod miljørelaterede trusler og konsekvenser. Samtidig skal omstillingen være retfærdig og inklusiv med mennesket i centrum og fokus på dem, der står over for de største udfordringer.

Pagten skal samtidigt ses som en integreret del af Kommissionens strategi for gennemførelse af FN's 2030-dagsorden og målene for bæredygtig udvikling.

Meddelelsen om en jord-til-bord strategi sætter den overordnede ramme for EU's fremtidige arbejde for en grøn omstilling af EU's fødevarer systemer, hvor fokus er på inddragelse af producenter og forbrugere. Strategien er en køreplan for udviklingen af mere bæredygtige fødevarer systemer, men sætter også handling i gang så sunde og klimavenlige valg bliver nemmere for de europæiske forbrugere. Strategien har fokus på udviklingen af en bæredygtig produktion af fødevarer både i forhold til landbrug og akvakultur. Derudover understreger strategien, at miljøvenlige fødevarer også er sunde fødevarer og at der er en stigende efterspørgsel efter friske, uforarbejdede fødevarer som er fremskaffet på bæredygtig

vis. Der er derfor også et stort fokus på, at forbrugerne skal styrkes i valget af sunde, bæredygtig fødevarer, samt at alle aktører i fødevarekæden skal anerkende deres rolle i at fremme sunde og bæredygtige fødevalg.

Jord-til-bord strategien lægger op til initiativer med konkrete målsætninger på områder som økologi, pesticider, gødning og antibiotika. Men også på andre områder, som madspild, mærkning og ernæring vil Kommissionen fremsætte konkrete forslag til at fremme den bæredygtige og sunde dagsorden inden for fødevareområdet. Derudover har strategien også fokus på EU's rolle i den globale omstilling til bæredygtige fødevarer, hvor der bliver givet særlig prioritet til bekæmpelse af afskovning. Endvidere skal EU gennem handelsaftaler med tredjelande arbejde for at sikre ambitiøse bæredygtigheds tiltag og fremme grøn omstilling. Tilgangen til strategiens prioriteter vil tage udgangspunkt i medlemslandenes forskellige udgangspunkter og forbedringspotentialer.

Biodiversitetsstrategien fastsætter EU's politik på området frem til 2030 og indeholder en række konkrete opfølgningstiltag til at adressere årsagerne til tab af biodiversitet i EU og internationalt. Strategien omfatter således oplæg til EU's holdning til forhandlingerne om en global ramme for biodiversitet post-2020 frem mod og under det kommende 15. partsmøde (COP 15) under FN's biodiversitetskonvention. Dette skulle efter planen have været afholdt i efteråret 2020 i Kina, men er på grund af COVID-19 er udskudt, formentlig til en gang i 2021.

I forhold til COVID-19 fremhæves, at fremkomsten af flere infektionssygdomme er et resultat af menneskets indgreb i hidtil urørt natur og dermed berøring med vilde dyr. Det fremhæves desuden, at strategien vil være et centralt element i EU's genopretningsplan, da økonomisk udvikling må samtænkes med behovet for biodiversitet og naturbeskyttelse for at forebygge og sikre modstandsdygtighed mod sygdomsudbrud, der stammer fra vilde dyr. Her understreges mulighederne for jobskabelse direkte forbundet med implementering af blandt andet Natura 2000-netværket. Behovet for øget naturbeskyttelse og sammenhængende natur fremhæves i biodiversitetsstrategien. Der lægges op til, at 30 % af EU's areal både til lands og i havet skal være udpeget som beskyttede områder i 2030. Heraf skal en 1/3-del være underlagt streng beskyttelse. Endvidere lægges der op til, at 10 % af landbrugsarealet skal tilbageføres til landskaber med høj grad af biodiversitet.

Begge strategier har et specifikt fokus på den grønne udvikling af landbrugsområdet. I henhold til jord-til-bord strategien vil Kommissionen udarbejde anbefalinger til hver medlemsstat vedrørende de ni målsætninger under landbrugspolitikken forud for indsendelse af de nationale strategiske planer, som er en del af den kommende reform af landbrugspolitikken. Disse anbefalinger vil tage udgangspunkt i målsætningerne i den grønne pagt, jord-til-bord strategien og biodiversitetsstrategien, som blandt andet inkluderer reduktionsmålsætninger, herunder:

- For kemiske pesticider skal den overordnede brug reduceres med 50 % og brugen af mere sundhedsskadelige pesticider skal reduceres med 50 %, hvilket vil ske gennem en revision af relevant rammelovgivning om brugen af pesticider.
- Vedrørende gødning vil Kommissionen have reduceret tab af næringsstoffer med mindst 50%, hvilket vil betyde en reduktion af brugen af gødning med mindst 20 %. Dette vil ske gennem implementering og håndhævelse af eksisterende miljø og klimalovgivning samt et samarbejde med medlemslande om god landbrugspraksis.
- Det overordnede EU-salg af antibiotika til landbrugsdyr og akvakultur skal reduceres med 50 %. Det vil ske gennem EU's regler for veterinærlægemidler og fremme af 'one-health'-tilgangen.

Både jord-til-bord strategien og biodiversitetsstrategien har fokus på økologi, hvor Kommissionen vil fremsætte en handlingsplan for promoveringen af økologisk produktion med en målsætning om, at

mindst 25 % af EU's landbrugsjord er økologisk i 2030 samt en betydelig stigning i økologisk akvakultur. I biodiversitetsstrategien fremhæves mulige økonomiske fordele ved omlægning til økologi.

Jord-til-bord strategien nævner også indsatser for øget dyrevelfærd i form af en revision af eksisterende dyrevelfærdslovgivning for transport og slagtning i fjerde kvartal af 2023. Derudover nævnes det, at Kommissionen vil se på mulighederne for et dyrevelfærdsmærke. På foderområdet vil Kommissionen understøtte udviklingen af bæredygtige og innovative fodertilsætningsstoffer gennem en revision af fodertilsætningsstofforordningen, så EU's afhængighed af importerede foderstoffer som soja kan erstattes af EU-dyrkede planteproteiner og alternative foderkilder som insekter og alger.

Derudover vil Kommissionen gennemføre en revision af salgsfremmeordningen, så der vil være et større fokus på bæredygtig produktion og forbrug samt et eftersyn af EU's skoleordning, så der fremover skal være fokus på sunde og bæredygtige fødevarer.

Jord-til-bord strategien lægger desuden op til, at Kommissionen vil afklare konkurrencereglerne, så der inden for en sektor kan udarbejdes bæredygtighedsinitiativer på tværs af kæden fra producent til detailed.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet ventes at vedtage resolutioner om begge meddelelser og vil desuden være medlovgiver på mange af de konkrete initiativer, som vil være udløbere fra meddelelserne.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der er tale om meddelelser fra Kommissionen.

Konsekvenser

Meddelelserne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser, konsekvenser for EU's budget eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Når Kommissionens meddelelser udmøntes i konkrete initiativer, vil forslagets konsekvenser blive vurderet i forbindelse med regeringens stillingtagen hertil.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug), og der er kommet følgende hørings svar:

Økologisk Landsforening er meget tilfreds med Kommissionens jord-til-bord og biodiversitetsstrategi og finder, at Kommissionen hermed signalerer, at den grønne omstilling indebærer nogle radikale greb i den måde, som man har indrettet fødevarsystemerne på.

Økologisk Landsforening er naturligvis meget tilfredse med at se, at Kommissionen har et mål om at økologi skal fylde 25 % af EU's landbrugsareal til 2030. Det er en ambitiøs og realistisk målsætning, hvis der bliver fulgt op med en politik, hvor landbrugsstøtten gradvis omlægges fra støtte for at eje jord til betaling for fælles goder som for eksempel natur og klima. Økologisk Landsforening hæfter sig i den forbindelse ved, at Kommissionen direkte skriver, at støtten i højere grad skal målrettes dem, som leverer på den grønne ambition fremfor til enheder og virksomheder, der blot ejer landbrugsjord.

Økologisk Landsforening finder det er ligeledes meget positivt, at Kommissionen skriver, at bæredygtige produkter skal være de billigste, og at Kommissionen peger på, at de bæredygtige metoder kan skabe et højere afkast i form af en merværdi. Økologisk Landsforening forstår det som en tilnærmelse til at anlægge et forurenere-betaler-princip.

Det er positivt, at Kommissionen ser binding af kulstof i jorden som en mulig ny grøn forretningsmodel, som kan underbygges med CAP22. Det skal ses i sammenhæng med, at Kommissionen skriver, at den vil støtte, at der afsættes et minimumsbudget til økoordninger, hvor økoordninger skal betale for bæredygtige praksis som præcisionslandbrug, agroøkologi inklusiv økologi, kulstoflagrende dyrkning og skovlandbrug. Økologisk Landsforening undrer sig dog over, hvorfor natur- og biodiversitetsbevarende og -fremmende systemer ikke også er nævnt i jord-til-bord strategien i forbindelse med økoordningerne, da det vil skabe den sammenhæng til biodiversitetsstrategien, som ønskes. Det bemærkes, at sammenhængen er nævnt i biodiversitetsstrategien.

Fremfor at udvikle rammer for grønne forretningsmodeller, ser Økologisk Landsforening dog hellere, at Kommissionen fokuserer på, hvordan EU's landbrugsstøttesystem indrettes, så eksternaliteterne internaliseres i produktionsomkostningerne. Hvis det lykkes, finder Økologisk Landsforening, at den grønne omstilling vil kunne fremmes via de almindelige markeds kræfter, og at det indeholder at økoordningerne bruges til at finansiere de praksis, som EU-kommissionen nævner samt natur- og biodiversitetsfremmende adfærd.

Økologisk Landsforening ser derfor gerne, at man bruger EU-strategierne til at understrege behovet for en ny indretning af EU's landbrugsstøtte. Man finder, at der er behov for at tale for introduktionen af bruttoarealmodellen, som kan understøtte Kommissionens mål i biodiversitetsstrategien og et skifte væk fra separate tilskudsordninger til specifikke tiltag, der lægges oven på en passiv arealstøtte. Hvis den fælles landbrugspolitik skal understøtte den grønne omstilling i landbruget på en samfundsøkonomisk optimal måde, så skal den passive arealstøtte afvikles over tid og erstattes med betaling for offentlige goder, som blandt andet natur og klima i form af betaling for bedriftens klimaaftryk og naturbidrag frem for betaling til tiltag. Budgettet til økoordningerne bør udgøre en væsentlig del af søjle I, hvis landbrugspolitikken skal kunne bruges til at fremme den grønne omstilling. Økologisk Landsforening mener, at der mindst bør reserveres 50 % af søjle I til økoordningerne, når CAP22 træder i kraft.

Økologisk Landsforening hæfter sig ved, at Kommissionen skriver, at medlemslandene skal adressere målene i strategierne i deres strategiske CAP-planer, og EU vil aftale nationale mål med de enkelte lande. Økologisk Landsforening mener, det er en oplagt mulighed for, at Kommissionen sammen med de enkelte medlemslande fastsætter, hvor stort et CO₂-aftryk udtrykt som et adfærdstal, og hvor højt naturindeks det enkelte landbrug skal have for at kunne modtage landbrugsstøtte, eller som minimum for at kunne komme i betragtning til støtte fra økoordningerne. Denne model vil ifølge Økologisk Landsforening harmonere med, at Kommissionen ønsker at gøre landbrugspolitikken mere resultatorienteret. En alternativ model kunne være at reducere landbrugsstøtten, hvis landbruget ligger over det tilladte CO₂ adfærdstal eller naturindekset. Alle tre modeller vil ifølge Økologisk Landsforening internalisere samfundsomkostningerne i produktionsomkostningerne, så prisen på produkterne i højere grad afspejler produkternes belastning. Dermed kan de bæredygtige produkter blive konkurrencedygtige overfor de ikke bæredygtige produkter, sådan som EU-Kommissionen efterlyser. For så vidt angår klimadelen, så vil det kunne være et alternativ til en CO₂ afgift.

Økologisk Landsforening kan til gengæld ikke bakke op om, at medlemslandene skal give teknologitilskud. Man finder, at teknologitilskud kapitaliseres i prisen på teknologierne og favoriserer de store landbrug, da teknologistøtteordninger typisk indeholde en mindste investeringsudgift, så de relative administrationsomkostninger ikke bliver for store. Teknologistøtteordning er dermed ifølge Økologisk Landsforening i konflikt med Kommissionens ønske om i højere grad at understøtte mindre bedrifter. Man finder det er mere hensigtsmæssigt at bruge landbrugsmidlerne til at honorere resultatet fremfor vejen til resultatet. Det vil også indirekte støtte ny teknologi, idet ny teknologi kan være vejen til at nå det nødvendige CO₂ adfærdsniveau for at udløse adgang til landbrugsstøtten. Tilsvarende bør der ikke

gives særlige tilskud til fodertilsætning, der kan reducere metan-belastningen fra dyrene. Betalingen bør knyttes til resultatet og ikke til vejen til resultatet. Ved at styre adgang til betaling ud fra demonstrerede niveauer/resultater, finder Økologisk Landsforening, at der også skabes en nødvendig og efterspurgt rummelighed overfor forskellige systemer herunder det konventionelle mere teknologitunge system og det økologiske system, som fokuserer på at efterligne det naturlige økosystem.

Økologisk Landsforening stiller sig uforstående overfor, at Kommissionen kun fremhæver biodiversitet i sammenhæng med økologi. Økologi leverer også på målet om at reducere forbruget af pesticider, gødning, antibiotika, og økologi fremmer dyrevelfærd. Omlægning til økologi vil ifølge Økologisk Landsforening også medføre en samlet lavere husdyrproduktion og dermed spille godt sammen med et mål om at øge andelen af plantebaseret kost til gavn for klima, miljø og sundhed, som Kommissionen skriver.

Økologisk Landsforening er meget tilfreds med at se, at eventuel koblet støtte skal have bæredygtighed for øje og at eventuel markedsfremme rettet mod oksekød skal prioriteres til kød fra bæredygtig produktion. Økologisk Landsforening er glad for at se, at Kommissionen også vil fremme økologisk akvakultur.

Man finder det er positivt, at Kommissionen vil lave en økologisk handlingsplan og Økologisk Landsforening vil gerne støtte, at der også sættes et europæisk mål for økologi i grønne udbud – Økologisk Landsforening antager, at herunder hører et økologimål inden for offentlige køkkener, sådan som der peges på i biodiversitetsstrategien. Økologisk Landsforening vil dog understrege, at der samtidigt er behov for et grundlæggende skifte i indretningen i EU's landbrugspolitik. Hvis potentialet i økologi skal udfoldes, så kan det ikke gøres med markedsfremmekampagner, så skal de økologiske produkter blive konkurrencedygtige ved at eksternaliteterne internaliseres i produktionsomkostningen, så fødevarerpriserne afspejler de reelle samfundsomkostninger.

Økologisk Landsforening vil gerne gøre opmærksom på at for så vidt angår planteforædlingsteknologier, så er der efter foreningens opfattelse ikke foretaget de fornødne risikovurderinger til, at der er grundlag for at ændre på EU domstolens afgørelse angående regulering af de nye planteforædlingsteknologier heller ikke en teknologi som SDN1, hvor der principielt kun fremprovokeres en mutation, som planten selv skal reparere. Økologisk Landsforening ser heller ikke, at klima- og biodiversitetskrisen begrundet at vi skal ændre på reguleringen af planteforædlingsteknologier. Lovgiverne og alle involverede aktører bør ifølge Økologisk Landsforening bruge kræfterne på at finde tilbage til de bæredygtige jordbrugssystemer fremfor at søge efter nye teknologier, der skal reparere på hvad man finder at være et uharmonisk system.

Danmarks Naturfredningsforening finder det vigtigt, at der nu er sat mål for beskyttet natur, reduktion af næringsstoffer, pesticidforbrug og kunstgødning i 2030 og mål for at 25 % af landbrugsarealet i 2030 skal være økologisk drevet. Danmarks Naturfredningsforening bakker op om målene og opfatter dem som et minimum for, hvad der skal til ind til 2030. Man finder, at målene vil bidrage til en bedre naturbeskyttelse og forhåbentlig en omstilling af dansk landbrug, så produktionen belaster natur og miljø langt mindre og giver plads til flere natur og biodiversitet. Danmarks Naturfredningsforening bemærker, at man kommer med mere uddybende høringssvar for hver af strategierne i forbindelse med særskilte høringer.

Dyrenes Beskyttelse bemærker vedrørende jord-til-bord-strategien, at man er glade for, at Kommissionen lægger op til forbedringer af lovgivningen på blandt andet dyrevelfærdsområdet. EU-lovgivning på dyrevelfærdsområdet har ifølge Dyrenes Beskyttelse ligget i dvale i et årti, og man finder, at der behov

for at få givet den et betragteligt løft. I den sammenhæng fremhæves, at en måling fra Eurobarometer i 2016 viste, at 94 % af europæerne var enige i, at der er brug for forbedringer af dyrevelfærden i EU.

Dyrenes Beskyttelse bemærker, at der blandt andet lægges op til en revision af transportforordningen. Dyrenes Beskyttelse fremhæver i den forbindelse, at foreningen i årevis – også sammen med skiftende regeringer – har arbejdet på at få et loft på 8 timer for transport af dyr. Dyrenes Beskyttelse finder ikke, at andet kan forsvares i forhold til at sikre dyrevelfærden og man understreger håbet om, at der omsider kommer et loft på 8 timer på tværs af hele EU. Dyrenes Beskyttelse mener dog ikke, at det kan vente til slutningen af 2023, som der lægges op til i jord-til-bord-strategien.

Med jord-til-bord strategien lægger EU-Kommissionen op til, at fødevarer skal produceres mere bæredygtigt af hensyn til blandt andet dyrevelfærd, klima og natur, hvilket Dyrenes Beskyttelse naturligvis bakker op om. Man finder det således fornuftigt og glædeligt, at der er sat et konkret mål om, at 25 % af landbrugsarealerne skal være økologiske i 2030.

Dyrenes Beskyttelse havde gerne set, at man havde taget konkret livtag med den store animalske produktion. I et tidligere udkast til strategien var der for eksempel taget skridt til at fjerne støtte til markedsføring af animalske produkter, men dette er nu fjernet og erstattet af en blødere formulering. Af hensyn til især klimaproblematikken burde Kommissionen have været mere markant på dette område.

Vedrørende biodiversitetsstrategien bemærker Dyrenes Beskyttelse, at strategien lægger op til, at 30 % af land- og havområderne skal være beskyttede områder i 2030, og 10 % skal have streng beskyttelse. I forlængelse heraf fremhæver Dyrenes Beskyttelse, at i forhold til det fald, som man ser i biodiversiteten i Danmark, er det vigtigt, at de beskyttelsesforanstaltninger, som er beskrevet i biodiversitetsstrategien, bliver effektueret hurtigst muligt, og at Danmark holder fast i målene, også hvis der ikke kan opnås enighed om målene på EU-plan.

Dyrenes Beskyttelse understreger, at arealer er vigtige i naturbeskyttelse. Plads til dyr og planter på naturens præmisser. Det har man talt om, at der skulle laves mål for i årevis, og nu bliver det endelig til noget. Det bakker Dyrenes Beskyttelse helhjertet op om.

Vedrørende indsatsen mod illegal handel med dyr finder Dyrenes Beskyttelse, at de forslag, man har med i strategien, alle er gode, men at man, for at sikre en ordentlig håndhævelse af handel med dyr, bør indføre en positivliste over, hvilke dyr det er tilladt at handle med og eje som kæledyr/hobbydyr i EU.

Landbrug & Fødevarer bakker generelt op om jord-til-bord strategien og biodiversitetsstrategien som en del af den europæiske grønne pagt, da EU-Kommissionens initiativer under overskriften den grønne pagt igen og igen bliver præsenteret af Kommissionen som Europas nye vækststrategi.

Desværre skal man ifølge Landbrug & Fødevarer lede længe efter deciderede væksttiltag i strategierne, som man finder primært fokuserer på en række restriktive foranstaltninger. Landbrug & Fødevarer finder, at der er behov for et langt stærkere fokus på vækst og konkurrenceevne - ikke mindst i den nuværende Covid-19-situation.

Jord-til-bord strategien fokuserer på at styrke en bæredygtig fødevarerproduktion i Europa, og det er en dagsorden, som Landbrug & Fødevarer bakker op om. Landbrug & Fødevarer bakker også op om tiltag, der gavner natur og biodiversitet. Man fremhæver det som helt afgørende, at EU er rammen om en europæisk konkurrencedygtig landbrugsproduktion, der kan levere gode og sikre fødevarer. Både i Europa og på det globale marked.

Landbrug & Fødevarer finder ikke at balancen i strategierne er den rette. Der er langt fra nok fokus på konkurrenceevne. Landbrug & Fødevarer bemærker, at man vil arbejde for en bedre balance og for, at der også i fremtiden er rammerne for at producere fødevarer i lande som Danmark, hvor vi allerede har taget væsentlige skridt i forhold til bæredygtig produktion, som for eksempel hvad man finder, at være en reduceret, klog og fagligt baseret anvendelse af pesticider og antibiotika. Samtidig bemærker Landbrug & Fødevarer, at det skal sikres, at man får rådighed til nye teknologier, for eksempel nye forædlingsteknikker. Dette som afgørende for, at man kan imødekomme de høje krav, som samfundet stiller.

I lyset af de meget ambitiøse 2030-mål, der er opstillet i strategierne i forhold til blandt andet pesticider, gødning, antibiotika og natur, så finder Landbrug & Fødevarer det generelt afgørende, at der stilles tilstrækkelige virkemidler og alternativer op for landmænd og fødevarereproducenter, samt at der sikres tilstrækkelig ny finansiering til opfyldelse af målene.

Landbrug & Fødevarer mener, at det skal sikres, at strategierne er med til at udvikle og ikke afvikle dansk bæredygtig fødevarer- og landbrugsproduktion. Landbrug & Fødevarer kan ikke leve med tiltag, der presser den danske miljø- og klimaeffektive landbrugsproduktion ud af landet. Man finder det derfor positivt, at man i jord-til-bord-strategien trods alt skriver, at landmænd, der allerede har omstillet sig til mere bæredygtighed skal belønnes.

Landbrug & Fødevarer finder det også vigtigt, at Kommissionens initiativer under den grønne pagt værner om det indre marked. Der bør ikke opstilles forhindringer for handlen mellem landene i Europa, når man indfører bæredygtighedsinitiativer.

Landbrug & Fødevarer bakker op om en indsats for at vende udviklingen for natur og biodiversitet. Landbrug & Fødevarer tilslutter sig også behovet for, at der ses på muligheden for udtagning af landbrugsjord til andre formål – herunder ikke mindst i forbindelse med en klimainsats – men finder det helt afgørende, at en sådan indsats kommer til at hvile på centrale principper om inddragelse, erstatning, dialog og fleksibilitet i stedet for bindende regulering. Der skal også sikres tilstrækkelig ny finansiering.

Hvis det skal lykkes at vende udviklingen for biodiversiteten, fremhæver Landbrug & Fødevarer, at det er af stor vigtighed, at de redskaber, der tages i brug, ikke udelukkende omfatter lovgivning og restriktioner. Der er i stedet brug for en vækstorienteret tilgang, der tager udgangspunkt i brugen af positive incitamenter og muligheder samt i en pragmatisk forvaltning af EU's miljødirektiver – også i fremtiden.

Landbrug & Fødevarer bakker op om et ambitiøst mål for udviklingen af den økologiske sektor, hvor man også tager initiativer, der kan stimulere efterspørgslen. Landbrug & Fødevarer finder, at det skal sikres, at den økologiske produktion fortsat er markedsdrevet, så man undgår, at økologiske landmænd kommer i klemme.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at strategierne ikke indeholder ny finansiering. Men en række af tiltagene tænkes sammen med EU's fælles landbrugspolitik og Kommissionens godkendelse af medlemslandenes strategiske planer, der fremover vil være en forudsætning for udbetaling af landbrugsstøtte. Landbrug & Fødevarer appellerer til, at der er en balance mellem øgede krav til landbrugsproduktion og et reduceret EU-budget til den fælles landbrugspolitik.

Landbrug & Fødevarer finder endvidere, at der er behov for at sikre sammenhæng med det EU-budgetforslag, der blev fremsat af Kommissionen den 27. maj 2020, hvor det er vigtigt, at Danmark får en fair andel af midlerne. Også her bør der tages højde for frontløberproblematikken, så miljø- og klima-effektiv dansk landbrugs- og fødevarerproduktion ikke straffes dobbelt ved at skulle opnå samme reduktionsmål som lande, der ikke allerede har gennemgået en væsentlig grøn omstilling, og samtidigt modtage en andel af budgettet, der er langt lavere end den danske andel af EU's samlede landbrugsproduktion. Her er det en særlig udfordring af de nye midler især tildeles via landdistriktsprogrammet, hvor Danmark i europæisk sammenhæng modtager en relativt lille andel.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at man vil vende tilbage med kommentarer til de enkelte dele af forslaget i takt med at strategiernes mål udmøntes i konkret lovgivning. Man gentager dog behovet for, at man ikke blot ser på de enkelte initiativer isoleret set, men også ser på en erhvervsøkonomisk konsekvensanalyse af den samlede pakke af initiativer, da man finder, at en samtidig implementering af meget store restriktioner risikerer helt at fjerne grundlaget for en bæredygtig fødevarer- og landbrugsproduktion i Danmark.

Kommissionens meddelelser er endvidere sendt i skriftlig høring i EU Miljøspecialudvalget, §2-udvalget(landbrug), §5-udvalget(fiskeri), Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg, Det Økologiske Fødevareråd og Den nationale komite for landbrugsdyr.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er på nuværende tidspunkt ikke kendskab til andre medlemsstaters holdninger, men det ventes på landbrugsområdet, at en række medlemsstater vil påpege, at højere grønne ambitioner forudsætter flere budgetmidler til landbrugssektoren.

Det forventes, at der i andet halvår 2020 vil skulle vedtages rådskonklusioner om begge strategier.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens meddelelser om en jord-til-bord strategi samt en biodiversitetsstrategi velkomne. Strategierne er vigtige i bestræbelser på, at EU skal omstilles til en moderne, ressource-effektiv og konkurrencedygtig økonomi, hvor økonomisk vækst er afkoblet fra ressourceanvendelse, naturen og borgernes sundhed beskyttes, og hvor der ikke længere er nettoemissioner af drivhusgasser i 2050.

Regeringen ser mange positive takter i de landbrugsmæssige aspekter af strategierne blandt andet i forhold til øget fokus på økologi og nedbringelse af antibiotikaforbruget, men også områder hvor der er plads til hurtigere handling for eksempel i forhold til dyrevelfærd.

Der vil blive fastlagt en mere udbygget holdning til de enkelte strategier, når der er foretaget en nærmere gennemgang af Kommissionens meddelelser.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Landbrugsaspekterne af den europæiske grønne pagt har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 24. januar 2020 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 27. januar 2020, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 16. januar 2020.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

